

Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen om revisionen av statsbokslutet och regeringens årsberättelse för år 2018

Statens revisionsverks särskilda berättelse
till riksdagen om revisionen av statsbokslutet
och regeringens årsberättelse för år 2018

ISSN-L 1796-9549
ISSN 1796-9549 (HÄFT)
ISSN 1796-9654 (PDF)
URN:NBN:VTV-B132019RD
[HTTP://URN.FI/URN:NBN:VTV-B132019RD](http://urn.fi/urn:nbn:vtv-b132019rd)
GRANO OY
HELSINGFORS 2019

Till riksdagen

Statsrådet har lämnat regeringens årsberättelse för år 2017 till riksdagen såsom en i 46 § i grundlagen föreskriven berättelse om regeringens verksamhet samt om skötseln av statsfinanserna, hur budgeten har följts och regeringens åtgärder med anledning av riksdagens beslut.

Statens revisionsverk har granskat det statsbokslut som ingår i berättelsen samt redogörelserna om statsfinanserna och skötseln av dem samt om verksamhetens resultat och lämnar härmed med stöd av 6 § i lagen om statens revisionsverk (676/2000) denna särskilda berättelse om revisionen till riksdagen.

Helsingfors den 31 maj 2019

Tytti Yli-Viikari
generaldirektör

Jaakko Eskola
direktör

Innehåll

Huvudsakligt innehåll	7
1 Revisionsberättelse om revisionen av statsbokslutet för år 2018	9
2 Efterlevnad av budgeten och de centrala bestämmelserna om den	13
3 Uppföljning av riksdagens ställningstaganden	17
4 Uppgifter om samhällseliga effekter i regeringens årsberättelse	21
5 Behandlingen av de offentliga finanserna i regeringens årsberättelse	25

Huvudsakligt innehåll

Utifrån revisionen av statsbokslutet 2018 konstaterar Statens revisionsverk att bokslutet upprättats i enlighet med gällande bestämmelser.

Revisionsverket påpekar att det i vissa revisioner upptäckts förfaranden som strider mot statsbudgeten och de centrala bestämmelserna om den, och samtidigt mot grundlagens bestämmelser om statsfinanserna, vilket i fråga om 7 bokföringsenheter föranlett ett negativt ställningstagande till lagenligheten. För finansåret 2018 gav revisionsverket totalt 63 revisionsberättelser om revisionerna av ministerier och andra bokföringsenheter.

Regeringens årsberättelse innehåller de föreskrivna delarna av resultatinformation. I den rapporteras även om samtliga effektmål som nämns i budgetpropositionens huvudtitelmotiveringar. Gällande det strategiska regeringsprogrammet omfattar rapporteringen i årsberättelsen de mål som ingår i regeringsprogrammet, med undantag för de långsiktiga strategiska målen.

Jämfört med föregående år är hållbarhetsrapporteringen bättre, även om den kan förbättras ytterligare genom att ange vilka mål läget jämförs med och tydligare redovisa de åtgärder som ingår i budgetförslaget.

Regeringens årsberättelse innehåller de föreskrivna uppgifterna om läget för statsfinanserna och de offentliga finanserna. I berättelsen redogörs för bland annat efterlevnaden av de finanspolitiska reglerna, uppfyllelsen av regeringens mål, de väsentligaste riskerna inom statsfinanserna, statens tillgångar samt åtagandena utanför balansräkningen. Revisionsverkets tidigare ställningstaganden har beaktats i rapporteringen. Informationen skulle dock med fördel kunna fördjupas, framförallt i beskrivningen av den kommunala ekonomin, beskattningen samt statens åtaganden och riskexponeringar.

1 Revisionsberättelse om revisionen av statsbokslutet för år 2018

Statens revisionsverk lämnar härmed denna revisionsberättelse om revisionen av statsbokslutet för finansåret 2018. Revisionen utfördes av ledande redovisningsrevisor, OFR Riitta-Liisa Heikkilä och redovisningsrådet Susanna Falck. Revisionen övervakades av redovisningsrevisionschef, OFGR Väinö Viherkoski.

Revisionen utfördes i enlighet med revisionsverkets revisionsinstruktion och riktades på det i 17 a § i lagen om statsbudgeten avsedda statsbokslutet samt de i lagens 18 § avsedda behövliga noterna för givande av riktiga och tillräckliga uppgifter, till den del de gäller statens budgetekonomi. I revisionen ingår bokslutets utfallskalkyl för budgeten, intäkts- och kostnadskalkyl, balansräkning, finansieringsanalys och noter samt statens centralbokföring, som ligger till grund för bokslutsuppgifterna. Revisionen omfattade också de förfaranden som ska säkerställa uppgifternas oföränderlighet och riktighet i centralbokföringen och beredningen av statsbokslutet.

Statsbokslutet

Bokslutskalkylernas innehåll och presentationssätt samt den underliggande bokföringen granskades i tillräcklig omfattning för att klargöra huruvida statsbokslutets kalkyler och noter i väsentliga delar upprättats på ett korrekt sätt.

Under momentet 31.10.20 (Bastrafikledshållning, reservationsanslag 2 år) beviljas anslag till flera olika mångåriga farledsprojekt som inte har beviljats fullmakt i statsbudgeten. Trafikledsverket ska förtydliga budgeteringen av projekt så att mångåriga farledsprojekt som överskrider en period för reservationsanslag budgeteras och att de följs upp genom det fullmaktsförfarande som föreskrivs i 10 § i budgetlagen.

Anslaget under 22.02.75 Ombyggnad (reservationsanslag 3 år) har överskridits med 562 621 euro i strid med budgeten och 7 § i lagen om statsbudgeten. Under moment 24.01.74 (Husbyggen, reservationsanslag 3 år, från 2017) har i strid med budgeten hänförts inkomster (1 204 690 euro) som hör till avdelning 12. Om inkomsterna hade hänförts till avdelning 12 i enlighet med budgeten, skulle anslaget under moment 24.01.74 ha överskridits med nämnda belopp.

Under inkomstposten under moment 12.28.25 (Inkomster av metallmynt) har i budgeten för 2018 beräknats inflyta 50 000 euro i nettoinkomster. Enligt budgetens utfallskalkyl har utgifterna på nämnda moment i strid med budgeten överskridit inkomsterna med 3,0 miljoner euro. För betalning av utgifterna borde det i budgeten ha upptagits ett anslag i enlighet med bestämmelserna i 3 a 1 § i lagen om statsbudgeten. Kostnader som hör till 2019 (totalt 1,85 miljoner euro) har i strid med budgeten och 5 a § i förordningen om statsbudgeten

hänförs till 2018 under momenten 26.40.21 (Mottagande av flyktingar och asylsökande, förslagsanslag) och 26.40.63 (Stöd till mottagningsverksamhetens kunder, förslagsanslag). Med detta förfarande har man i strid med 7 § i lagen om statsbudgeten förlängt förslagsanslagets användningstid.

De uppgifter om fullmakter som har lämnats till Statskontoret för upprättande av statsbokslutet kan som helhet betraktas som riktiga och tillräckliga. Uppgifterna om fullmakter i statsbokslutet motsvarar uppgifterna från den centraliserade fullmaktsuppföljningen.

I inkomster från övrig verksamhet ingår 1,390 miljarder euro försäljningsvinster från aktier och andelar, som inte hänför sig till försäljning utan överföring av aktier till ett helt statsägt bolag.

Virtuella valutor som ingår i finansieringstillgångarna har inte upptagits i bokslutet i enlighet med bestämmelserna i 66 c § i förordningen om statsbudgeten. Det har lett till att finansieringstillgångarna har övervärderats i bokslutet med cirka 4,2 miljoner euro.

Trafikverket har utan adekvat grund skrivit ned tillgångar som överförs till trafikstyrningsbolaget (Traffic Management Finland Ab) med 63,1 miljoner euro. Förfarandet strider mot 14 § i lagen om statsbudgeten (423/1998) och 66 g § i förordningen om statsbudgeten (1423/1992).

Budgetens utfallskalkyl har upprättats på föreskrivet sätt.

Försvarsmaterielen utgör ett undantag i bokföringen genom att dess anskaffningsutgifter upptas i sin helhet som kostnad för anskaffningsåret. Att försvarsmaterielen inte upptas i Försvarmaktens bokslut ger en bristfällig bild av värdet på den materiel som Försvarmakten förfogar över.

I övrigt har statsbokslutets intäkts- och kostnadskalkyl och balansräkning upprättats på föreskrivet sätt.

Noterna har presenterats på det sätt som förordningen om statsbudgeten förutsätter.

Statens centralbokföring har ordnats i enlighet med förordningen om statsbudgeten.

Intern kontroll

Den interna kontroll som hänför sig till statsbokslutet har utvärderats genom en riskanalys och granskats i samband med revisionerna av statens centralbokföring, statsbokslutet och de statliga ämbetsverkens och inrättningarnas bokslut. Den interna kontrollen har också utvärderats vid granskningar av intern kontroll i ekonomiförvaltningens centraliserade processer.

I den interna kontrollen av kundserviceprocesserna på Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning uppdagades brister som servicecentret åläggs att åtgärda.

I den interna kontrollen av organisationen av resultatredovisningen samt avtalshanteringen och upphandlingsprocesserna på Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori uppdagades brister som centret åläggs att åtgärda.

I den interna kontrollen av transaktionerna mellan Innovationsfinansieringsverket Business Finland och aktiebolaget Business Finland har uppdagats brister i fastställandet och organiseringen av behörigheter gällande statsbidragsprocessen vilka finansieringsverket åläggs att åtgärda.

Verifikaten i bokföringen på NTM-centralernas samt TE-byråernas utvecklings- och förvaltningscenter och på Trafikledsverket har inte till alla delar upprättats enligt bestämmelserna i 44 § i budgetförordningen och verifikaten har inte till alla delar arkiverats enligt föreskrifterna i 46 § i förordningen.

Enligt den uppfattning som fåtts i samband med revisionen av statsbokslutet innehåller uppgifterna i den underliggande centralbokföringen inte några väsentliga fel.

Revisionsverkets ställningstagande till bokslutet

Statsbokslutet för år 2018 har upprättats i enlighet med gällande bestämmelser.

Helsingfors den 10 maj 2019

Tytti Yli-Viikari
generaldirektör

Riitta-Liisa Heikkilä
ledande redovisningsrevisor

2 Efterlevnad av budgeten och de centrala bestämmelserna om den

För finansåret 2018 gav revisionsverket totalt 63 revisionsberättelser om revisionerna av ministerier och andra bokföringsenheter.

Hos totalt sju bokföringsenheter upptäcktes felaktiga förfaranden i sådan strid med statsbudgeten (eller centrala bestämmelser om budgeten) att ett negativt ställningstagande till lagenligheten i det specifika fallet togs in i revisionsberättelsen.

Antalet bokföringsenheter som getts ett negativt ställningstagande till lagenligheten har minskat jämför med tidigare år, vilket kan ses som en mycket positiv utveckling. Eftersom vissa revisionsberättelser innehöll anmärkningar om flera olika saker blev det totala antalet anmärkningar 10 (2017: totalt 13).

Tabell 1: Revisionsberättelser 2018

	Revisions- berättelser	Negativa ställningstaganden till lagenligheten		
	2018	2016	2017	2018
Republikens presidents kansli	1			1
Statsrådets kansli	1		1	
Utrikesministeriets förvaltningsområde	1		1	1
Justitieministeriets förvaltningsområde	5	1	2	
Inrikesministeriets förvaltningsområde	7	2		1
Försvarsministeriets förvaltningsområde	3			
Finansministeriets förvaltningsområde	12		1	1
Undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde	6		1	
Jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde	5	3		
Kommunikationsministeriets förvaltningsområde	5	1		2
Arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde	8	3	3	1
Social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde	6	1		
Miljöministeriets förvaltningsområde	3	2		
	63	13	9	7

Revisionsverket strävar alltid efter att i sina revisioner uppmärksamma den granskade bokföringsenheten på de väsentliga observationerna i ett så tidigt skede som möjligt. Då kan bokföringsenheten om-gående vidta åtgärder med anledning av observationerna.

Av de negativa ställningstagandena kan man inte dra slutsatsen att det uppställda laglighetskravet för skötseln av statens ekonomi inte har uppfyllts eller att ett missbruk av statliga medel skulle ligga bakom ställningstagandet. Ett negativt ställningstagande till lagenligheten bör emellertid alltid betraktas som allvarligt med tanke på den ekonomiska hanteringen vid ämbetsverket i fråga. Förfaranden som strider mot budgeten och de centrala bestämmelserna om den ska däremot alltid tas i beaktande.

3 Uppföljning av riksdagens ställningstaganden

Statens revisionsverk följer upp dels vilka åtgärder som vidtas med anledning av revisionsverkets berättelser till riksdagen, dels huruvida det finns en relevant koppling mellan revisionerna och riksdagens ställningstaganden. Dessutom följer revisionsverket upp hur regeringen fullgör de rapporteringsskyldigheter som ålagts i riksdagens ställningstaganden.

Riksdagens ställningstaganden avser samhälleligt betydelsefulla frågor och sådana där det ofta går långsamt att åstadkomma förändringar. Därför följer revisionsverket upp riksdagens ställningstaganden även efter den rapportering som riksdagen har förutsatt av förvaltningen.

Riksdagens ställningstaganden gäller enskilda frågor och utgör inte någon tydlig helhet. Förvaltningens allmänna utveckling kan därför inte bedömas enbart utifrån dem. Nedan följer en genomgång av enskilda ställningstaganden som parats ihop med revisionsverkets revisioner samt utfallet av ställningstagandena. Totalt finns det många fler ställningstaganden. Ställningstagandenas nummer hänvisar till numreringen i registret över riksdagens uttalanden.

Tabell 2: Statens revisionsverk följer upp vilka åtgärder riksdagens ställningstaganden ger upphov till

Ställningstagande 93

B 12/2014 rd - B 16/2014 rd - RSk
37/2014 rd

Regeringens årsberättelse 2013

Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen om revisionen av statsbokslutet och regeringens årsberättelse för år 2013

Riksdagen förutsätter att regeringen, som ett led i uppföljningen av projektportföljen, bedömer resultaten av, kostnaderna för och produktivitetsnyttan av de viktigaste ICT-projekten och rapporterar därom till riksdagen.

Digitalisering och fördelarna med ICT-projekt

Statens revisionsverk granskade hur framgångsrikt digitalisering hade utnyttjats i myndighetsprocesserna vid etablering av företag. Perspektivet var hur digitaliseringen konkretiseras för nya företagare genom olika stöd-, rådgivnings- och finansieringstjänster samt då de söker tillstånd och lämnar in anmälningar. All service fås inte ännu från ett och samma ställe (enligt one-stop-shop-principen), trots att avsikten har varit att koncentrera alla tjänster under rubriken För företag på webbplatsen Suomi.fi. Alla myndigheter identifierar kundorientering som någonting viktigt, men denna insikt tillämpas i varierande utsträckning vid digitaliseringen. Kundorientering och kundperspektivet borde vara primära i de tjänster som riktar sig till medborgarna och företagen, utöver myndighetens egna kostnader och produktivetsfördelar.

Revisionsverket granskade utfallet för målen för statens centraliserade ICT-tjänster och ICT-upphandling. De eftersträlvade fördelarna med centraliseringen har ännu inte uppnåtts fullt ut. Hittills har merparten av fördelarna kommit via Hansels ramavtal. Revisionsverket följer upp utvecklingen och gör en ny bedömning av den 2021.

Revisionsberättelse 6/2019: Digitaliserade myndighetsprocesser vid företagsetablering

Revisionsberättelse 4/2019: Centraliserade ICT-tjänster och -upphandlingar (länk)

Ställningstagande 3/2017 rd

SRR 5/2016 rd – RSk 8/2017 rd

Statsrådets redogörelse för den inre säkerheten

Riksdagen förutsätter att regeringen bättre än för närvarande säkerställer kapaciteten för de för den inre säkerheten centrala myndigheterna, dvs. polisen, Gränsbevakningsväsendet, räddningsväsendet, Nödcentralsverket, Tullen och Migrationsverket, och genom att bland annat väsentligt stärka dessa myndigheters finansiella bas ser till att dessa har de förutsättningar som krävs för att sköta sina lagfästa uppgifter.

Säkerhetsmyndigheternas prestationsförmåga

Revisionsverket utvärderade planeringen och organiseringen av polisens trafikövervakning. Inrikesministeriet bör stärka den strategiska styrningen av polisens trafikövervakning för att de uppställda säkerhetsmålen ska kunna uppnås. Polisens trafikövervakning är en del av trafiksäkerhetsarbetet, som utförs av flera aktörer tillsammans. Den nationella styrningen och samordningen har minskat de senaste åren.

Revisionsberättelse 5/2019: Polisens trafikövervakning

Ställningstagande 30/2017 rd

SRR 1/2017 rd – RSk 27/2017 rd

Statsrådets redogörelse om det globala handlingsprogrammet Agenda 2030 för hållbar utveckling. Hållbar utveckling i Finland – långsiktigt, koherent och inkluderande

Riksdagen förutsätter att regeringen till alla offentliga upphandlingar fogar ett krav på att Agenda 2030-målen ska främjas och främjandet utvärderas, exempelvis som en del av den offentliga förvaltningens process Åtagande 2050.

Främjande av Agenda 2030-målen genom upphandlingar

Statens revisionsverk granskade effekterna av statliga åtgärder för att främja upphandling av miljövänlig ren teknik (cleantech). Trots satsningar i bioekonomi och miljöteknik har man inte lyckats skapa en sådan marknad av betydelse som ställts som mål. Orsaken är att upphandlingsverksamheten är splittrad på flera olika aktörer. Statens cleantechupphandlingar sköts av flera olika ministerier, och även kommunerna spelar en stor roll i cleantechupphandlingarna inom den offentliga sektorn.

Revisionsberättelse 2/2019: Staten som främjare av cleantech-upphandlingar – genomförande av cleantech-upphandlingar

Revisionsberättelse 3/2019: Staten som främjare av cleantech-upphandlingar – utveckling av den offentliga förvaltningens cleantech-upphandlingar

4 Uppgifter om samhälleliga effekter i regeringens årsberättelse

Regeringens årsberättelse innehåller tillräcklig redovisning av de föreskrivna effektivitetsuppgifterna och effektmålen vilka ingår i budgetpropositionens huvudtitelmotiveringar. Gällande det strategiska regeringsprogrammet omfattar rapporteringen i årsberättelsen de mål som ingår i regeringsprogrammet, med undantag för de långsiktiga strategiska målen. Jämfört med föregående år är hållbarhetsrapporteringen bättre, även om den kan förbättras ytterligare genom att ange vilka mål läget jämförs med och tydligare redovisa de åtgärder som ingår i budgetförslaget.

Regeringen rapporterar om samtliga uppställda effektmål

Regeringens årsberättelse 2018 innehåller de lagstadgade delarna av effekt-rapporteringen. I årsberättelsen redovisas också utfallet för de 87 effektmålen enligt motiveringarna till budgetens huvudtitlar. Till denna del är årsberättelsen tillräckligt täckande.

Enligt bestämmelserna om statsbudgeten ska varje ministerium i huvudtitelmotiveringarna i budgetförslaget lägga fram några effektmål som sedan redovisas i regeringens årsberättelse. Denna gång är antalet mål betydligt större, hela 87 stycken. I budgetförslaget 2019 är antalet åter mindre.

Enligt årsberättelsen hade regeringen uppnått 82 procent av målen med betyget utmärkt eller god, medan 15 procent bedömdes vara nöjaktiga och 3 procent försvarliga. Inget mål hade uppfyllts dåligt.

Det strategiska regeringsprogrammet redovisas med undantag för de långsiktiga målen

Rapporteringen i årsberättelsen omfattar de mål som ingår i regeringsprogrammet, med undantag av de långsiktiga strategiska målen. I regeringsprogrammet framläggs målen för de prioriterade områdena både för innevarande regeringsperiod och de närmaste tio åren. De långsiktiga målen definieras i regeringsprogrammet på ett så allmänt sätt att det är svårt att följa upp måluppfyllelsen. Tioårsmålen kommenteras inte direkt i årsberättelsen, utan redovisningen fokuserar på uppfyllelsen av regeringsperiodens mål. Därmed saknas en bedömning av regeringsprogrammets långsiktiga strategiska konsekvenser.

Rapporteringen om regeringens strategiska program bör utvecklas så att den utöver de mål som uppnåtts även tar upp eventuella oönskade bieffekter av till exempel utgiftsanpassningar.

Hållbarhetsrapporteringen har blivit bättre

Årsberättelsens hållbarhetsredovisning omfattar två olika aspekter så att läget för hållbar utveckling beskrivs i den egentliga berättelsedelen och hållbarhetsåtgärderna beskrivs i ministeriernas resultatöversikter. Detta är ett fungerande koncept eftersom det beskriver såväl hållbarhetsstatus som de viktigaste hållbarhetsåtgärderna.

Hållbarhetsstatus beskrivs ur tre perspektiv:

- fokusområdena enligt redogörelsen (ett koldioxidneutralt och resurssmart Finland samt ett Finland där det råder jämlikhet, jämställdhet och kompetens)
- i ljuset av internationella bedömningar
- bedömningar av det så kallade medborgarrådet.

Det är svårt att utifrån årsberättelsen få en helhetsbild av utvecklingen inom fokusområdena. Bedömningen av framstegen försvåras av att fokusområdena inte har tydliga mål mot vilka framstegen kan rapporteras.

Ministerierna rapporterar om hållbar utveckling genom att redogöra för sina hållbarhetsinsatser. I ministeriernas texter kan man identifiera delar av de 23 åtgärdsprogram som enligt statsrådets redogörelse ska genomföras. Till denna del är rapporteringen tillräcklig. Eftersom rapporteringen inte utgår från de åtgärder som lagts fram i redogörelsen ger årsberättelsen ingen tydlig bild av hur väl genomförandet av åtgärderna har lyckats.

Ett annat sätt att bedöma rapporteringens tillräcklighet är att jämföra rapporteringen med de åtgärder som lagts fram under rubriken Hållbar utveckling i huvudtitelmotiveringarna i budgetförslaget 2018. I budgetförslaget kunde identifieras 54 hållbarhetsåtgärder och i resultatrapporterna nämndes 43 av dem. Ingetdera dokumentet innehöll en tydlig specificering av åtgärderna. En del av åtgärderna kunde tolkas som omfattande program, medan andra var enskilda, konkreta insatser. Bättre rapportering i detta avseende kräver större exakthet av texterna i budgetförslaget. Det bör noteras att avsnittet om hållbar utveckling introducerades i budgetförslaget 2018 i slutskedet av beredningen och att beredningstiden därmed var mycket kort.

5 Behandlingen av de offentliga finanserna i regeringens årsberättelse

I regeringens årsberättelse ger kapitlet om de offentliga finanserna information om läget för statsfinanserna och de offentliga finanserna i enlighet med 18 § i budgetlagen och 68 a § i budgetförordningen. Regeringens årsberättelse ger en i huvudsak heltäckande redovisning av de offentliga finanserna I berättelsen redogörs för bland annat den offentliga ekonomin och statsfinanserna, efterlevnaden av de finanspolitiska reglerna och uppfyllelsen av regeringens mål samt de väsentligaste riskerna, tillgångarna och åtagandena utanför balansräkningen inom statsfinanserna. Revisionsverkets tidigare ställningstaganden har beaktats i rapporteringen. Informationen skulle dock med fördel kunna fördjupas, framförallt i beskrivningen av den kommunala ekonomin, beskattningen samt statens åtaganden och riskexponeringar.

De offentliga finanserna och uppfyllelsen av regeringens mål

Regeringens årsberättelse ger en informativ bild av läget och utsikterna för de offentliga finanserna. Denna bild motsvarar de uppgifter som kan hämtas från andra källor. I årsberättelsen redogörs för uppfyllelsen av regeringens valperiodsmål för de offentliga finanserna. Revisionsverket utvärderade uppfyllelsen av valperiodsmålen i valperiodsrapporten om granskningen och övervakningen av finanspolitiken hösten 2018. Utvärderingen ligger till väsentliga delar i linje med beskrivningen i årsberättelsen.

Såsom revisionsverket påpekat tidigare är det möjligt att ytterligare fördjupa redovisningen om den kommunala ekonomin. I den finanspolitiska revisionsberättelsen om styrningen av den kommunala ekonomin (6/2018) rekommenderade revisionsverket att Finansministeriet förbättrar uppföljningen av utgiftsbegränsningen, utvecklar bedömningen av finansieringsprincipen i programmet för kommunal ekonomi samt utvecklar dataunderlaget i fråga om den kommunala ekonomin. Nämnda förbättringar skulle även bidra till beskrivningen av den kommunala ekonomin i årsberättelsen.

Utifrån årsberättelsen blir den övergripande bilden av statens åtgärder som påverkar den kommunala ekonomin ofullständig. Förutsättningarna för att lokalförvaltningen ska kunna uppnå sitt saldomål bör bedömas samlat, så att man beaktar nettoeffekten av statliga åtgärder som påverkar kommunernas inkomster och utgifter. Syftet med figur 33 i årsberättelsen är att redogöra för åtgärdernas totala effekter men det förblir oklart, vilka åtgärder som tagits med i figuren. Det vore också på sin plats att redogöra för osäkerhetsmarginalen i bedömningarna.

Rapporteringen om statsfinanserna

Statens totalkalkyler (intäkts- och kostnads kalkyler och balansräkning) har redovisats på vedertaget sätt i årsberättelsen. De konsoliderar boksluten för budgetekonomin, fonderna utanför den och affärsverken så att interna transaktioner elimineras. Kalkylerna ger en mer heltäckande bild av statsfinanserna än statsbokslutet. Principerna för uppgörandet av dem beskrivs tydligt i berättelsen. Totalkalkylerna omfattar däremot inte uppgifter om statsbolagen varför de inte redogör för statsfinanserna ur ett koncernperspektiv.

Statens revisionsverk genomförde 2018 en revision av konsekvensanalyser av skatteförändringar och skattesubventioner (19/2018). Revisionen har beaktats i årsberättelsen och åtgärder som inletts med anledning av den beskrivs också. Resultaten av utvecklingsinsatserna kan med fördel rapporteras i kommande årsberättelser. Olika skattestöd och uppskattningar av stödbeloppen presenteras på ett informativt sätt i tabell 22 i berättelsen. Tabellen innehåller dock inte alla stöd och det framgår inte på vilka grunder de presenterade skattestöden har valts.

Beräkningen av skattefelet spelar en viktig roll för statsfinanserna. I berättelsen nämns att beräkningen av skattefelet utvecklas och utvidgas, men några resultat redovisas däremot inte. I de senaste berättelserna saknas också beräkningarna av punktskattefelet vilka ingick bland annat i årsberättelserna 2015 och 2016. I årsberättelsen beskrivs också olika åtgärder för att minska skattefelet. Effekterna av dessa åtgärder kunde med fördel beskrivas mer ingående.

Det är även viktigt att teckna en täckande helhetsbild av de statsfinansiella riskerna. De kostnader som en realisering av statens förpliktelser orsakar kan utgöra en betydande belastning på de offentliga finanserna och samhällsekonomin. Jämte noggrann hantering av statens ekonomiska åtaganden och riskhantering understryker detta även vikten av uppföljning och rapportering. Regeringens årsberättelse spelar en väsentlig roll för helhetsbilden, även om bilden av åtagandena och riskerna kan förtydligas genom annan rapportering.

Enligt förordningen om statsbudgeten ska i regeringens årsberättelse ingå en bedömning av de viktigaste ekonomiska riskerna inom statens verksamhet och deras betydelse. I förhållande till denna skyldighet – vilken även omfattar en bedömning av riskernas betydelse – fokuserar redovisningen i årsberättelsens avsnitt om riskerna förknippade med de statliga borgensförbindelserna och garantierna alltför mycket på nominella värden. Redovisningen bör kompletteras med en tydligare bedömning av utvecklingen av riskexponeringen. Dessutom bör speciellt riskerna i exportgarantiverksamheten beskrivas genom beräkningar av scenarier för eventuella framtida förluster i verksamheten med såväl förväntade som oväntade värden.

STATENS REVISIONSVERK
PORKALAGATAN 1, PB 1119, 00101 HELSINGFORS
TELEFON +358 9 4321 | WWW.VTV.FI | [@VTV_fi](https://twitter.com/vtv_fi)

ISSN 1796-9654 (PDF)